

datum: 5 mei 2026

Hoorzitting: integrale veiligheidsbevoegdheden van een burgemeester

Lokale besturen worden steeds vaker geconfronteerd met complexe maatschappelijke uitdagingen. Het gaat om vraagstukken waar zowel veiligheids- als welzijnsactoren moeilijk vat op krijgen. Eenvoudige oplossingen bestaan niet; deze uitdagingen vereisen een integrale en geïntegreerde aanpak waarin samenwerking centraal staat.

VVSG benadrukt het belang van zo'n geïntegreerde benadering van veiligheid. Dit houdt in dat lokale besturen bruggen slaan tussen socio-preventieve actoren, zoals jeugdwelzijnswerk, buurtwerk en onderwijs, en de veiligheidsdiensten. Alleen via deze samenwerking kan een lokaal integraal veiligheidsbeleid worden uitgebouwd dat zowel mensgericht als doeltreffend is.

Samen met mijn collega's van de Dienst Veiligheid en Samenleven en Beleven van VVSG werd deze bijdrage voorbereid, op basis van onze expertise en de signalen die wij op het terrein ontvangen.

BELANG VAN LOKALE REGIEROL BIJ MAATSCHAPPELIJKE VEILIGHEID

De regierol van lokale besturen is essentieel voor het versterken van de maatschappelijke veiligheid. Deze rol ligt in handen van de burgemeester, die als hoofd van de bestuurlijke politie verantwoordelijk is voor het veiligheidsbeleid van de gemeente.

De regierol gaat verder dan het louter coördineren van overheidspartners. Het is een verbindende functie waarbij diverse actoren – politie, hulpdiensten, gemeentelijke diensten en externe partners – worden samengebracht rond gedeelde en complexe maatschappelijke uitdagingen. De burgemeester bevindt zich daarbij in een unieke positie. Vandaag ontbreekt het bij burgemeesters, en bij uitbreiding bij het volledige college van burgemeester en schepenen, nog te vaak aan het besef van hun regierol binnen het lokale veiligheidsbeleid, in aanvulling op de rol van de lokale politiezone.

Een sterke regierol betekent dat lokale besturen actief samenwerken met middenveldorganisaties en lokale initiatieven die specifieke expertise hebben in thema's zoals radicalisering, jeugdcriminaliteit, intrafamiliaal geweld, psychische problematieken en drugsoverlast. Door deze samenwerking ontstaat een breder inzicht in lokale problematieken en kunnen preventieve acties beter worden afgestemd op de noden van inwoners.

Een goed functionerende regierol staat of valt met vertrouwen en een sterk lokaal netwerk. Vandaag ontbreekt dat nog te vaak, voornamelijk door een gebrek aan capaciteit.

Uit een veiligheidsbevraging van VVSG in 2023 bij Vlaamse burgemeesters blijkt dat 93% van de burgemeesters van oordeel is dat het hun taak is om de regierol inzake veiligheid op te nemen. Tegelijk geeft één derde aan niet over de nodige instrumenten te beschikken.

Naast beperkte middelen is er ook een uitdaging op het vlak van bestuurskracht. Lokale besturen ondervinden moeilijkheden om voldoende capaciteit vrij te maken voor veiligheidsbeleid. Hoewel zij steeds vaker samenwerken – bijvoorbeeld door gezamenlijk een coördinator integrale veiligheid aan te werven – blijft het een grote uitdaging om met beperkte middelen voldoende slagkracht te ontwikkelen.

De uitbouw van sterke lokale netwerken vergt bovendien gerichte investeringen: het in kaart brengen van problemen, het samenbrengen van actoren en het opvolgen van complexe dossiers.

Met de juiste ondersteuning kan de burgemeester zo uitgroeien tot een spilfiguur in een geïntegreerde aanpak van maatschappelijke uitdagingen, waarbij veiligheids- en socio-preventieve partners elkaar versterken en gezamenlijk verantwoordelijkheid opnemen voor een veilige en veerkrachtige gemeenschap.

INFORMATIE-UITWISSELING TUSSEN ACTOREN

Vlotte informatie-uitwisseling is een cruciale voorwaarde om de regierol effectief op te nemen en overleg te organiseren. Het LIVC-model vormt hiervoor een belangrijk instrument en wordt door lokale besturen sterk gewaardeerd.

We stellen vast dat lokale besturen dit model ook willen inzetten voor andere veiligheidsfenomenen en maatschappelijke uitdagingen. Bovendien gaat het vaak om dezelfde partners die rond de tafel zitten.

Daarom pleiten wij ervoor om niet voor elk veiligheidsfenomeen een aparte structuur uit te werken, maar te kiezen voor één integraal overlegmodel dat casusoverleg rond diverse maatschappelijke uitdagingen mogelijk maakt.

Een uitbreiding van het LIVC-model naar een breder welzijns- en veiligheidsoverleg, los van een veiligheidsfenomeen, lijkt ons een interessante piste. Op die manier kan het model flexibel worden ingezet, afgestemd op lokale noden.

Het koppelen van het overlegmodel aan specifieke fenomenen, zoals overlast, dreigt die flexibiliteit net te beperken. Nochtans wordt de veiligheidscontext voortdurend geconfronteerd met nieuwe uitdagingen.

Geef lokale besturen daarom een zo ruim mogelijk kader, zodat zij snel kunnen inspelen op nieuwe fenomenen. Flexibiliteit is essentieel voor een doeltreffend integraal welzijns- en veiligheidsbeleid.

Daarnaast vragen wij om bovenlokale welzijns- en veiligheidspartners actief te betrekken bij de uitwerking van dit model, met respect voor de lokale regierol. Dit sluit aan bij de regierol die lokale besturen reeds opnemen binnen andere beleidsdomeinen, zoals het sociaal beleid, integratiebeleid en flankerend onderwijsbeleid.

Specifiek vragen wij dat partners zoals het COC, VTC, het parket en de FOD Binnenlandse Zaken betrokken worden bij de uitwerking van een integraal overlegmodel. Het is essentieel te vermijden dat nieuwe initiatieven onvoldoende effect hebben doordat cruciale partners, zoals politiezones, niet kunnen deelnemen. Dit vereist een duidelijk federaal wettelijk kader.

Samenwerking vraagt ook vertrouwen. Vandaag stellen we vast dat de afstand tussen socio-preventieve en veiligheidsactoren vaak nog groot is. Hoewel zij rond dezelfde maatschappelijke uitdagingen werken, ontbreekt het vaak aan vertrouwen en aan mogelijkheden om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Het LIVC-model toont aan dat een duidelijk kader voor informatie-uitwisseling hierin een belangrijke hefboom kan zijn.

MEDEFINANCIERING DOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Investeren in veiligheidsbeleid betekent meer dan investeren in de lokale politie. Ook gemeenten nemen hierin een steeds grotere rol op. Lokale besturen investeren vandaag meer dan ooit in hun veiligheidsbeleid.

De aanpak van complexe maatschappelijke uitdagingen vraagt aanzienlijke investeringen, zowel in het gemeentelijke veiligheidsbeleid als in de samenwerking met socio-preventieve actoren.

Vanaf 2027 zal de federale overheid de socio-preventieve werking via de strategische veiligheids- en preventieplannen niet langer financieren, aangezien dit een Vlaamse bevoegdheid betreft. Een mogelijke oplossing is dat de Vlaamse overheid deze financiering overneemt.

Daarnaast wijst VVSG op de noodzaak van Vlaamse medefinanciering van de lokale politiezones. De Vlaamse overheid legt immers steeds meer handhavingstaken op aan de lokale politie die voortvloeien uit Vlaamse bevoegdheden.

Indien Vlaanderen bijkomende inspanningen verwacht van lokale besturen in het kader van een flankerend veiligheidsbeleid, moet daar ook een structurele financiering tegenover staan.

VVSG benadrukt al geruime tijd het belang van duurzame financiering op lange termijn. Tijdelijke projectsubsidies bieden onvoldoende basis voor een stabiel en effectief beleid.